

LBRIS

We know
books

Purpura și semiluna

Marius Szekely

– Nonficțiune istorică –

– **Dark Age** –

LETRAS
Promovăm autorii români

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**SZEKELY, MARIUS****Purpura și semiluna** / Marius Szekely

–Otopeni: Letras, 2024

ISBN 978-630-312-359-2

94

Întreaga responsabilitate pentru conținutul acestei cărți
aparține autorului.

Copyright 2024, Marius Szekely

Această carte este protejată de legea dreptului de autor.

Carte distribuită de www.piatadecarte.net,email: office@piatadecarte.com.ro

Comenzi la tel. 021 367 5228 // 0787 708 844

Pentru solicitări de publicare vă puteți adresa editurii,

pe mail: edituraletras@piatadecarte.com.roEditura Letras / www.letras.rocontact@letras.ro**Cuprins**

Motto	5
Introducere	7
Partea I Purpura.....	39
Imperiul Greco-Roman	41
Strălucirea purpurei	51
Vulturul bicefal.....	62
Asfințitul.....	72
Partea a II-a Semiluna	81
Origini	83
Invaziile mongole.....	90
Cruciadele.....	96
Se naște un imperiu	109
Partea a III-a Impactul	123
Pregătiri	125
Noii dinastați	135
Atac, apărare și manevre	143
29 mai 1453. Cântecul de lebădă	160
Urmări	165

Imperiul Greco-Roman

Sfârșitul Imperiului Roman de Apus din sec. V a lăsat o mare parte a Europei pradă migratorilor germanici. În jurul anului 1000, centrul aceluia spațiu geografic își revenea încet, dar progresiv social sub influența încă simțită a renașterii carolingiene. Extremitatea de vest, Britania, și cea de est, Dacia Romană, resimțeau retragerea romanilor din teritoriu și practic liberi se confruntau cu invazii pustiitoare a tot felul de nomazi. În vest, coastele maritime ale Britaniei și Galliei erau răscolite și prădate sistematic de fioroșii *vikingi*, ramura din nord a triburilor germanice. Vikingii erau doar ultimii sosiți dintr-un lung șir de prădători din nord: *iuți*, *angli*, *belgi*, *picți* sau *saxoni*. Populația insulelor britanice era un amestec de etnii romano-celtice și germanice, care au dat populația anglo-saxonă.

Spre deosebire de înaintași, vikingii sau „oamenii Nordului” erau mult mai duri și tenace. Atacau în grupuri mici, debarcând de pe înspăimântătoarele lor „*drakkar*” (corăbiile-dragon) și prădau tot ce se putea de pe țărături, de preferat abații sau comunități rurale. Aceasta, doar în faza de început. Mai târziu, grupurile s-au mărit și au început să-și asume un oarecare rol politic în disputele frecvente din interiorul uscatului. Unii vikingi s-au creștinat, iar incursiunile lor s-au diversificat. Atacau cu îndrăzneală orașele fortificate sau urcau temerar pe cursul fluviilor și al marilor râuri care se vărsau în mare.

Amestecul lor în disputele dintre feudali a devenit obișnuință, iar plata serviciilor făcute unora dintre ei era stăpânirea unor domenii de pe coastă. În ultima fază au început să apară regate ale normanzilor în Britannia sau Țara Francilor, cu regi proprii și supuși bine angrenați în peisajul social al epocii. Expedițiile vikingilor au dobândit consistență prin călătorii îndelungate în nordul continentului, iar în sud au ajuns pe calea mării până în Bizanț.

La cumpăna dintre milenii, și estul Europei se confrunta cu alte neamuri de migratori. Fosta Dacie, Moessia, Pannonia și Balcanii au devenit o mare regiune-tampon între Imperiul Bizantin și cel al francilor din vest. Dinspre podișul marelui Gobi și hotarele îngrădite de Marele Zid al chinezilor, triburi războinice s-au îndreptat către Apus împinse de alți nomazi sau de oștile regulate ale imperiului celest. După ce inițial hunii au deschis drumul spre vest, au fost urmați de alani și de pecenegi. Primul val al năvălitorilor a zăbovit o vreme în fostele provincii romane. Au format mici sau mari formațiuni statale sub forma regatelor barbare. După un timp, au fost însă alungate sau asimilate de populațiile locale ori de mai numeroșii tribali germanici. Al doilea val s-a dovedit mult mai hotărât și politic superior primului val. *Avarii*, *maghiarii*, *bulgarii* și, mai târziu, *cumanii* și *slavii* s-au stabilit temeinic în fostele provincii și s-au autodefinit prin creștinare ca stăpâni ai teritoriilor și seniori feudali ai domeniilor coroanei.

Năvălitorii erau diferiți unii de alții, de tip mongoloid, iranian, caucazian sau turcic. Slavii din nord erau ultima populație indo-europeană ajunsă în Europa și, din punct de vedere numeric, cea mai însemnată. Slavii nu erau neapărat niște invadatori prădalnici, migrația lor având mai ales un caracter agrosocial. Fiind numeroși și pricepuți la agricultură, slavii se stabileau în comunități rurale pe noile teritorii și întrețineau relații pașnice cu vecinii lor, nativi ai locului. Comunitățile slavilor au fost mai degrabă înclinate spre relații de colaborare și coabitare cu cele ale populației autohtone. Era motivul pentru care și ele cădeau adesea pradă altor năvălitori.

Prădătorii mongoloizi și iranieni au fost războinici prin definiție, iar atacul lor se rezuma la obținerea prăzii de război, ca bază de noi expediții. Cu timpul însă au observat că exploatarea resurselor și populației locale putea avea rezultate comparabile în timp cu o mare pradă obținută odată, printr-o victorie decisivă. Prada la care râvneau năvălitorii era aurul cu sclavii, care ulterior erau vânduți tot pentru aur. Multe dintre acele triburi din al doilea val de prădători asiatici trăiau încă în sclavagism, dar erau bine organizate, înarmate și politic ierarhizate. Folosirea șeilor cu scări și a arcului compozit – necunoscut în Europa – a însemnat avantaje certe în bătăliile călăreților nomazi. După bătălii crâncene în care își alungau adversarii, se formau regate în care biruatorii își aduceau familiile și administrau în forță noul teritoriu. Exista o ierarhie politică, principii monarhice în conducere, aristocrație tribală, dar și nobile locală care adera supusă la noul pol de putere.

Nu toate formațiunile statale nou-înființate aveau o viață lungă, căci noi populații războinice soseau dinspre Răsărit peste Balcani în drum spre sud și vest. Unii dintre sedentari au reușit să-și apere teritoriul de noii năvălitori și să se stabilească pe teritoriu mai multe secole sau definitiv. Cei mai înzestrați din acest punct de vedere s-au dovedit a fi maghiarii – stabiliți definitiv în câmpiile panonice – , avarii și bulgarii, care au format mari hanate pe cursul și în sudul Dunării.

În general și cu rare excepții, populațiile războinice din Asia au fost dedicate războiului. Practicau o agricultură primitivă și pe spații restrânse. Aveau cu toții neastâmpărul nomazilor și pofta pentru spațiile deschise, bogate în pășuni. Nu cunoșteau scrisul, locuiau în mai vechile centre romane și nu au lăsat urme materiale ale trecerii lor decât în mărturiile scrise în latină de către alții. Nu aveau tipuri de locuințe specifice și arhitectură proprie. Aveau înclinații artistice, dar nu aveau concurența altor culturi și evoluau doar în modelul propriu. Ocupațiile lor de bază erau creșterea animalelor, vânatoarea și războiul. Religia era înapoiată, cu practici de magie și șamanism. Impunând prin violență modelul lor arhaic de viață, nomazii Asiei au adus vremurile întunecate între populațiile europene sau cel puțin au împiedicat o evoluție progresivă a comunităților umane.

Paradoxal însă, în unele cazuri, incursiunile neîncetate ale hoardelor de asiatici au avut și efecte pozitive. În fosta Dacie Romană a apărut o rezistență în fața invadatorilor și

germenii unor formațiuni statale proprii și capabile de o ripostă militară unitară în fața invadatorilor. Prădătorii maghiari nu au putut să-și extindă regatul la estul și sudul Munților Carpați. Vlahii din vechime au început să se numească *români*, denumire care își avea originea în latinescul romanus sau în rumâni, denumirea țăranilor șerbi din Muntenia, care a devenit *Țara Românească*.

Incursiunile percutante ale asiaticilor aveau drept țintă Marea Mediterană, cu bogatele colonii greco-romane și comerțul maritim atât de profitabil. Era poate un instinct ancestral al păstorului nomad din deșert sau un ideal realizabil, dacă era pregătit cu pricepere. Niciun neam războinic nu a ajuns în cele din urmă să scalde copitele cailor în apa mării. La Mediterana nu au ajuns decât unele neamuri de slavi, dar slavii nu erau războinici, ci mai adesea niște agricultori pricepuți și capabili să deștelenească ogoarele pentru a le face fertile. Și nici slavii nu au ajuns pe țărmuri ca stăpâni, ci mai degrabă ca supuși ai războinicilor locali.

Drumul direct dintre Mongolia și Marea Mediterană era barat pe atunci de o putere politico-militară care nu putea fi neglijată. Era vorba despre Imperiul Roman de Răsărit, care stăpânea cu fermitate bazinul estic al Mării Mediterane cu extinderi însemnate în nordul Africii și prin pustiurile Orientului Mijlociu. Imperiul de Răsărit era partea estică a imensului Imperiu Roman, care dominase Antichitatea târzie a Europei mai bine de 1000 de ani. Ultimul împărat al imperiului a fost Teodosiu I, din dinastia teodosiană care